

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده مجازی

شیوه نامه ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده مجازی

مقدمه

توسعه یادگیری الکترونیکی و فراهم کردن موقعیت‌های یادگیری الکترونیکی، یکی از حوزه‌هایی است که سریع‌ترین روند رشد را در دنیای آموزش تجربه کرده است. ارزیابی یادگیری الکترونیکی برای تضمین کیفیت آن ضروری است. یکی از جنبه‌های مهم که در این ارزیابی باید مد نظر قرار گیرد، ارزیابی اعضای هیات علمی است. دانشکده مجازی دانشگاه علوم پزشکی تهران در راستای اهداف و رسالت خود و همگام با "نقشه جامع علمی دانشگاه" و مبتنی بر "آیین‌نامه نظام جامع ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی" در دانشگاه علوم پزشکی تهران، اقدام به تهیه این شیوه‌نامه نموده است.

ساختار و تشکیلات ارزشیابی اعضای هیات علمی

الف) کمیته ارزشیابی اعضای هیات علمی

وظایف این کمیته شامل طراحی و تدوین آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌های مرتبط با ارزشیابی هیات علمی، طراحی سیستم ارزیابی هیات علمی و نظارت بر حسن اجرای ارزیابی در دانشکده است.

اعضای کمیته به شرح زیر می‌باشند:

۱- معاون آموزشی دانشکده (رئیس کمیته)

۲- مدیران گروه‌های آموزشی دانشکده

۳- مدیر دفتر توسعه آموزش دانشکده (دبیر کمیته)

با توجه به نوپا و در حال توسعه بودن و همچنین رسالت و اهداف دفتر توسعه آموزش در دانشکده مجازی، در حال حاضر در این دانشکده وظایف کمیته ارزشیابی اعضای هیات علمی را دفتر توسعه آموزش به عهده دارد. استقرار کمیته جداگانه با پیشنهاد معاون آموزشی دانشکده و تصویب شورای آموزشی دانشکده انجام می‌شود.

ب) واحد اجرایی

این واحد کلیه امور اجرایی از جمله توزیع و جمع‌آوری فرم‌ها، امور اجرایی مستندسازی یافته‌ها و امور اجرایی مرتبط با انتشار یافته‌ها و ارائه فیدبک را به عهده دارد.

اعضای واحد اجرایی به شرح زیر می‌باشند:

- ۱- معاون آموزشی دانشکده (رئیس واحد)
- ۲- مدیر دفتر توسعه آموزش دانشکده (دبیر واحد)
- ۳- کارشناس دفتر توسعه آموزش دانشکده

توانمندی‌های مورد بررسی

بر اساس آیین‌نامه نظام جامع ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران، توانمندی‌های اعضای هیات علمی در چهار حوزه زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱. دانش تخصصی: دانش، مهارت‌ها و توانمندی‌های اعضای هیات علمی در حیطه تخصصی تحصیلی خود از جمله به‌روز بودن و سطح علمی.

۲. مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی مشتمل بر مهارت‌های فنی از جمله:

- برنامه‌ریزی، سازماندهی و ارائه تجربیات یادگیری ترکیبی (مجازی و حضوری) متناسب با اصول یادگیری الکترونیکی و نرم‌افزار مدیریت یادگیری دانشگاه برای تسهیل یادگیری دانشجویان.

- طراحی و بکارگیری روش‌های ارزیابی دانشجوی متناسب با اصول یادگیری ترکیبی و شرایط یادگیری الکترونیکی دانشکده مجازی.

۳. مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس)؛ مهارت‌ها و ویژگی‌های ارتباطی و تعاملی مدرس از جمله:

- ارائه اطلاعات، مفاهیم و نگرش‌ها به صورت شفاف با توجه به اصول و امکانات یادگیری الکترونیکی

- ایجاد محیط یادگیری مناسب در نرم‌افزار مدیریت یادگیری دانشکده مجازی و بلوک‌های حضوری

۴. مهارت‌های مدیریت دوره از جمله:

- سازماندهی و زمان‌بندی مناسب ارائه منابع و فعالیت‌های یاددهی-یادگیری
- بازخورد مناسب و به‌موقع به دانشجویان
- اعلام به‌موقع نمرات
- رسیدگی به‌موقع به اعتراضات دانشجویان به نمره
- مشخص‌بودن نحوه دسترسی به مدرس

طراحی و اجرای ارزشیابی اعضای هیات علمی

الف) ارزشیابی مستمر و متناوب در طول ترم

ارزشیابی اعضای هیات علمی برای پوشش اهداف سازنده (Formative) و پایانی (Summative) و فراهم کردن امکان اصلاح فرایند یاددهی-یادگیری الکترونیکی در طول ترم به شرح زیر صورت می‌گیرد:

در ابتدای شروع همکاری؛ با توجه به ماهیت تدریس مجازی و این امر که آموزش مجازی تجربه‌ای جدید محسوب می‌شود، لذا در اولین تجربه همکاری هر عضو هیات علمی، کارگاه‌ها و جلسات توانمندسازی توسط دفتر توسعه دانشکده به صورت گروهی/انفرادی، یک الی دو هفته قبل از شروع ترم و یک تا دو ماه بعد از شروع ترم (در صورت نیاز) برگزار می‌شود و گواهی شرکت در دوره توانمندسازی به شرکت‌کنندگان اعطا می‌شود. هدف از این جلسات ارتقاء مهارت‌های طراحی آموزشی، ارائه آموزش و مدیریت دوره است. همچنین دفتر توسعه آموزش دانشکده هر نوع مشاوره و کمک در طول ترم ارائه خواهد داد.

قبل از شروع ترم؛ ارائه طرح دوره توسط استاد مسؤول درس و تأیید مدیر گروه با هدف ارتقاء دانش تخصصی و مهارت‌های طراحی آموزشی، ارائه آموزش و مدیریت دوره.

نیمه دوم ترم؛ برگزاری جلسات مرور مستندات تدریس توسط همگنان Peer review of teaching و ارائه پنل درس توسط هر عضو هیات علمی و فیدبک توسط سایر مدرسان رشته، مدیر گروه و مدیر دفتر توسعه دانشکده و تنظیم صورتجلسه به منظور توانمندسازی مدرسان، با هدف ارتقاء مهارت‌های طراحی آموزشی، ارائه آموزش و مدیریت دوره. بلوک حضوری پایان ترم؛ بررسی نظرات دانشجویان با استفاده از فرم نظرسنجی برای ارزشیابی دانش تخصصی و مهارت‌های طراحی آموزشی، ارائه آموزش و مدیریت دوره.

پایان ترم؛ خودارزیابی مدرس با استفاده از فرم نظرسنجی برای ارزشیابی دانش تخصصی و مهارت‌های طراحی آموزشی، ارائه آموزش و مدیریت دوره.

بعد از برگزاری آزمون پایان ترم؛ گزارش نرم‌افزاری سامانه نماد برای ارزشیابی مهارت‌های مدیریت دوره و طراحی آموزشی.

پایان سال؛ نظر مدیر گروه و بازخورد نتایج برای ارزشیابی دانش تخصصی، مهارت‌های طراحی آموزشی، ارائه آموزش و مدیریت دوره.

پایان سال؛ نظر معاون آموزشی دانشکده برای ارزیابی مهارت‌های مدیریت دوره.

ب) روش جمع‌آوری اطلاعات

بر اساس جدول "ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشکده مجازی" که در انتهای این شیوه‌نامه ارائه شده، انجام می‌شود.

ج) تناوب و زمان گردآوری اطلاعات

بر اساس جدول "ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشکده مجازی" انجام می‌شود. اطلاعات جمع‌آوری شده توسط کارشناس دفتر توسعه و با نظارت مدیر دفتر توسعه تجزیه و تحلیل شده و به تأیید معاون آموزشی دانشکده می‌رسد.

د) روایی و پایایی ابزار

به تناسب موضوع، ابزارهای مختلفی از جمله پرسشنامه، چک لیست و گزارشات نرم‌افزاری (توصیفی و کمی) مورد استفاده قرار می‌گیرد که به تناسب ابزار، روایی و پایایی (بر اساس روش‌های علمی و مستند موجود از جمله تأیید روایی توسط

صاحب‌نظران و پایایی توسط ضریب آلفای کرونباخ) بررسی می‌شود. بر اساس جدول "ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشکده مجازی"، روایی محتوای پرسشنامه‌های نظرسنجی دانشجو، خودارزیابی عضو هیات علمی، نظرسنجی مدیر گروه و نظرسنجی معاون آموزشی از طریق مطالعه و بررسی کتب، مقالات و سایر پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه تنظیم شد و توسط ۷ نفر از اعضای هیات علمی و صاحب‌نظران یادگیری الکترونیکی و آموزش پزشکی مورد بازبینی و قضاوت قرار گرفت و اصلاحات لازم در آن به عمل آمد. پایایی پرسشنامه‌های نظرسنجی دانشجو، خودارزیابی عضو هیات علمی با استفاده از روش همسانی درونی و فرمول آلفای کرونباخ به ترتیب ۰.۷۶ و ۰.۷۹ تأیید گردید. پایایی پرسشنامه‌های نظرسنجی مدیر گروه و نظرسنجی معاون آموزشی در دست بررسی است (پرسشنامه‌ها پیوست می‌باشد).

و) نحوه ارائه بازخورد و اطلاع‌رسانی به ذی‌نفعان

شیوه‌نامه ارزشیابی در مورد رشته‌های مختص دانشکده مجازی، برای مدیران گروه‌ها ارسال شده و همچنین در شورای آموزشی دانشکده معرفی و اطلاع‌رسانی می‌شود. به علاوه از مدیران گروه درخواست می‌شود به نحو مقتضی به اطلاع اعضای هیات علمی گروه متبوع رسانده شود.

شیوه‌نامه ارزشیابی در مورد رشته‌های مشترک، حین امضای تفاهم‌نامه به استحضار ریاست دانشکده همکار رسیده و از جمله مفاد تفاهم‌نامه قرار می‌گیرد. همچنین این شیوه‌نامه و نحوه ارزشیابی کیفیت عملکرد اعضای هیات علمی در شروع همکاری ایشان با دانشکده و طی کارگاه توانمندسازی به تفصیل معرفی خواهد گردید. به علاوه در طی جلسات مرور همگنان، هم‌راستا بودن جلسات با شیوه‌نامه مورد تأکید قرار خواهد گرفت.

و-۱) اعضای هیات علمی دانشکده مجازی

بر اساس جدول، کسب حد نصاب ۷۰٪ نمره کل ارزشیابی (مجموع نمرات توانمندی‌های ذکرشده در جدول) برای ارزیابی کیفیت تدریس در ارتقای اعضای هیات علمی منظور می‌شود. گزارش به صورت محرمانه برای شخص عضو هیات علمی و مدیر گروه ارسال می‌شود. همچنین کلیات گزارش به رئیس دانشکده ارسال می‌شود.

و-۲) اعضای هیات علمی و مدرسین رشته‌های مشترک با سایر دانشکده‌ها

نمره و گزارش ارزشیابی از طرف دانشکده مجازی به دانشکده همکار ارسال می‌شود. گزارش به صورت محرمانه برای شخص عضو هیات علمی، مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده همکار ارسال می‌شود. همچنین کلیات گزارش به رئیس دانشکده مجازی ارسال می‌شود.

تبصره ۱- بازخورد برای اعضای هیات علمی که موفق به کسب حد نصاب ۷۰٪ نمره ارزشیابی نشوند:

برای اعضای هیات علمی دانشکده مجازی، در جلسه رسمی با حضور مدیر گروه، معاون آموزشی و مدیر دفتر توسعه آموزش دانشکده تشکیل شده و عضو هیات علمی موظف است علت مشکل کیفیت پایین تدریس را reflect نموده و راهکارهای خود را اعلام نماید که در این رابطه صورتجلسه مستند تنظیم خواهد شد. بعد از دو بار کم‌شدن نمره ارزشیابی، شورای آموزشی دانشکده در مورد اختصاص مجدد واحد درسی به عضو هیات علمی تصمیم‌گیری خواهد نمود.

برای اعضای هیات علمی مدعو مربوط به رشته‌های مشترک، کمیته‌ای متشکل از مدیر گروه، معاون آموزشی و مدیر دفتر توسعه آموزش دانشکده مجازی و معاون آموزشی دانشکده همکار در ارائه رشته، در مورد اختصاص مجدد واحد درسی به عضو هیات علمی تصمیم‌گیری خواهد نمود.

در موارد خاصی که به علت ایجاد چالش در کلاس، نمرات نظرسنجی دانشجویان با افت غیر عادی مواجه شده و منجر به کاهش نمره کل ارزشیابی شده باشد، با درخواست استاد مربوطه و تصویب شورای گروه، میانگین نمره دو ترم قبل نظرسنجی دانشجویان منظور خواهد شد.

تبصره ۲- بازخورد برای اعضای هیات علمی که موفق به کسب حد نصاب ۹۰٪ نمره ارزشیابی و بالاتر گردند:
- ارائه تقدیرنامه از رئیس دانشکده مجازی

- معرفی عضو هیات علمی برای کسب جوایز جشنواره‌های آموزشی به شرح زیر:
در اعضای هیات علمی دانشکده مجازی، معرفی به عنوان کاندیدای جایزه آموزشگر برتر دانشگاه (حکیم جرجانی) و کاندیدای استاد منتخب جشن یکپارچه دانش‌آموختگان.

در اعضای هیات علمی مدعو رشته‌های مشترک، معرفی به عنوان کاندیدای استاد منتخب جشن یکپارچه دانش‌آموختگان.
افزایش سقف مسؤولیت راهنمایی پایان‌نامه دانشجویان به میزان ۲ پایان‌نامه در مقطع کارشناسی ارشد و ۱ پایان‌نامه در مقطع دکترا بیش از سقف مصوب.

ز) رعایت اصول طراحی سیستم

طراحی سیستم ارزیابی مبتنی بر متون و مستندات علمی با مدنظر قرار دادن اصول اخلاقی و در صورت نیاز با استفاده از جلسات expert panel شامل معاون آموزشی، معاون پژوهشی، مدیر دفتر توسعه انجام شده و در شورای آموزشی دانشکده به تصویب می‌رسد.

ح) مستندسازی و ارائه گزارش

فعالیت‌های ارزیابی در دفتر توسعه دانشکده مستند شده و میزان اجرای شیوه‌نامه به صورت سالانه به مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ارسال می‌شود.

جدول ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشکده مجازی

امتیاز	ابزار و روش جمع آوری اطلاعات	توانمندی مورد بررسی	تناوب و زمان ارزشیابی
۵٪	فرم حضور و غیاب کارگاه و گواهی شرکت در کارگاه	مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی / مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس) / مهارت‌های مدیریت دوره / مهارت‌های مدیریت فنی	شروع همکاری با دانشکده و در طول ترم در صورت نیاز
۱۰٪	فرم طرح دوره تأییدشده توسط مدیر گروه و مدیر دفتر توسعه دانشکده مجازی	دانش تخصصی / مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی / مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس) / مهارت‌های مدیریت دوره	قبل از شروع ترم
۱۰٪	گواهی شرکت در جلسه مرور همگنان	مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی / مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس) / مهارت‌های مدیریت دوره	نیمه ترم
۴۰٪	پرسشنامه نظرات دانشجویان	دانش تخصصی / مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی / مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس) / مهارت‌های مدیریت دوره	بلوک حضوری پایان ترم
۵٪	پرسشنامه خودارزیابی	دانش تخصصی / مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی / مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس) / مهارت‌های مدیریت دوره	پایان ترم
۱۰٪	پرسشنامه نظرسنجی مدیر گروه	دانش تخصصی / مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی / مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس) / مهارت‌های مدیریت دوره	پایان سال
۵٪	پرسشنامه نظرسنجی معاون آموزشی	مهارت‌های مدیریت دوره	پایان سال
۱۵٪	- شروع فعالیت به موقع؛ همزمان با بلوک حضوری اول ترم	گزارش کمی نرم‌افزاری از LMS	مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی / مهارت‌های مدیریت دوره
	- حداقل ۸ بار login در طول ترم که نمایانگر عملکرد در بخش‌های آموزشی سامانه باشد		
	- پایان فعالیت با امتحان پایان ترم		